

Verdens miljøverndag

Røros 2.-7. juni 2007

MILJØVERNMINISTEREN HILSER

På Verdens miljøverndag 2007 har vi valgt å fokusere på is som smelter. Is spiller en kritisk rolle for det globale miljøet. Is og snødekte flater reflekterer varme fra sola til verdensrommet, og bidrar til å kjøle ned jordkloden. Store deler av verdens ferskvannsreserver finnes som is. Is er viktig for flere av jordas økosystemer.

Isdekket på jordkloden forandrer seg som følge av klimaendringene. Isbreer krymper, snødekte områder avtar og permafrost tiner. Is smelter ikke bare i polarområdene hvor klimaendringene skjer dobbelt så fort som andre steder, med store konsekvenser for arktiske urfolk så vel som for det globale miljøet og havnivået. Is smelter også i høytliggende områder over hele verden, i befolkningsrike regioner hvor snø- og isdekket hittil har garantert for den livsviktige vannforsyningen.

Klimaendringene vil legge klare premisser for hvordan vi skal sikre utvikling, bosetting, sikkerhet, matproduksjon og helse i alle verdensdeler. Vi vil være "på tynn is", med mindre vi klarer å bremse den globale oppvarmingen. Det haster med å endre kursen dersom vi skal nå målet med å halvere de globale klimagassutslippene innen 2050. Det må knyttes allianser og mobiliseres bredt over hele verden. I denne sammenheng håper jeg Verdens miljøverndag vil inspirere til kunnskap, bevissthet og handling i Norge så vel som i resten av de om lag 100 land som hvert år markerer FNs miljøverndag.

Miljøvernminister Helen Bjørnøy

VERDENS MILJØVERNDAG STØTTES AV

RørosBanken
Tlf. 72 40 90 00 – www.rorosbanken.no
– din styrke –

INFORMASJON

Ønsker du mer informasjon om noen av arrangementene i tilknytning til markering av Verdens Miljøverndag på Røros kan du ta kontakt gjennom disse telefonnumrene:

Dokortjønna Friluftspark	72 41 08 80	Rørosmat	72 41 07 30
Kulturhuslederen	72 40 85 07	Rørosmuseet	72 40 61 70
Kulturminneforvalteren	72 41 94 22	Røros kirkekontor	72 41 95 05
Røroskuas Venner	72 41 94 75	Røros kommune	72 41 94 13

Roros Design - Foto: Rørosmuseets arkiv, Bjørn Stedal, Heyerdal, Weisberg, Kolonihaven, Bjørn E. Møbye, Jiri Havran, Gunnar Boros, Ingrid Eide, Leif Barne Støemme, Ansa C. Hole, Alexander Austnes, Kåre Ørlander, Halvard Blegen, Doktorjønna, Amund Spangren

LØRDAG 2. JUNI

- 09.00 **Presentasjon av film om seterflytting av røroskyr**
Sted: Sangerhuset. Gratis inngang.
- 09.30-10.30 **Gamle kuraser – er de liv laga?**
Ved professor Odd Vangen.
Sted: Sangerhuset. Gratis inngang.
- 11.00 **Åpning av Røroskuas dag**
Ved Jon Suul, daglig leder av Norsk Kulturminnefond.
Sted: Rasmusgården.
- 11.00-14.00 **Aktiviteter i Rasmusgården**
Separatorens historie ved Randi Borgos, Rørosmuseet. Smaksprøver av gomme ved Ingrid Skancke. Premiere på filmen "På veg til setra", en film om røroskyr fra medielinja ved Røros videregående skole. Filmen vises kontinuerlig i Sangerhuset. Gratis inngang.

SØNDAG 3. JUNI

- 07.00-10.00 **Morgentur til Sølandet, Brekken**
Vandring i naturreservatet med fokus på vårblomstring, fugleliv, biologisk mangfold og klimaendringer, morgenkaffe. Foredrag v/professor Asbjørn Moen på vollen ved Nerlaua, "Verneområdene, skattkammer for det biologiske mangfold".
Oppmøte: Parkeringsplassen ved Sølandet
- 12.00-15.00 **Friluftaktiviteter for barn ved Doktortjønna**
Orientering, tømmerrenne, utsetting av fisk, fiskeing, kanopadling, natursti.
- 14.00 **Friluftsgudstjeneste ved Mølmannsgården**
"Skaperverkets Dag" feires med gudstjeneste kl. 14.00. Etter gudstjenesten er det felles grilling. Den enkelte må ta med egen mat. Bommen er åpen slik at handikappede kan kjøre helt fram.

- 14.00 **Mangfold og bevaring av insekter i Norge**
Familieforedrag v/insektforsker Frode Ødegaard, NINA.
Sted: Stenhuset, Doktortjønna. Gratis inngang.
- 15.00 **"Rørosmariehøna"**
Vi leter etter "Rørosmariehøna" Hippodamia variegata i Kvitsanden. Frode Ødegaard er guide og forteller.
Sted: Stenhuset, Doktortjønna. Gratis inngang.

TIRSDAG 5. JUNI

- 19.00 **Norske fjell om hundre år**
Da Norge hadde rivieraklima. Kan kunnskap om fortida lære oss noe om framtida?
Foredrag ved professor Reidar Andersen, NTNU.
Sted: Stenhuset, Doktortjønna. Gratis inngang.

ONSDAG 6. JUNI

- 18.00 **Kortreist mat.** Tidligere miljøvernminister Kristin Hille Valla åpner utstilling om kortreist mat. Appell ved tidligere miljøvernminister Guro Fjellanger.
Sted: Storstuggu. Åpent arrangement.
- 18.30 **Miljørettet næringslivssatsing**
Hilde Britt Mellbye, HÅG, presenterer bedriften med røtter på Røros og HÅGs filosofi med bruk av gjen-vunne råstoffer fra brus korker til industriprodukt. Tidligere miljøvernminister Børge Brende holder innlegg om miljørettet næringslivssatsing.
Sted: Storstuggu. Åpent arrangement.
- 19.30 **Kulturarrangement – Storstuggu**
Særlig inviterte: Tidligere norske miljøvernministre. Velkommen: Ordfører John Helge Andersen
Miljøvernminister Helen Bjørnøy orienterer om Verdens miljøverndag og presenterer de tidligere miljøvernministre som er tilstede.

Tidligere riksantikvar, dr.philos Stephan Tschudi-Madsen intervjuer de tidligere ministrene Rakel Surlien, Kristin Hille Valla, Torbjørn Berntsen, Guro Fjellanger, Børge Brende samt Helen Bjørnøy.
Røros-appellen, uttalelse fra alle miljøvernministre. Framføres av: Torbjørn Berntsen og Guro Fjellanger.
Biskop Finn Wagle: Mat og etikk.
Glåmos Spellmannslag.
Bergstadkoret.
Kunstnerisk innslag.
Premiering fra tegnekonkurransen "Røros tegner framtida". Tema innenfor bærekraftig utvikling. Natur, rettferdighet, oppvekst, reiser, bosted.
Pause med kaffe/kake. Gratis inngang.

TORS DAG 7. JUNI

- 10.00 **Fra forurensning til vern**
Et glimt av gammel gruvehistorie og dagens utfordringer. Miljøvernminister Helen Bjørnøy åpner nyrestaurert taubane mellom Storwartz og Olavsgruva. Enkel lunsj. Gratis arrangement. Av hensyn til transport og lunsj er det ønskelig med påmelding til Rørosmuseet tlf. 72 40 61 70 innen tirsdag 5. juni.
- 13.00 **Bakgårdsprosjektet**
Tidligere miljøvernminister og medlem av UNEP-komiteen Torbjørn Berntsen åpner utstilling om bakgårdsprosjektet, med demonstrasjon av gamle teknikker i Kurantgården.
Sted: Kurantgården. Åpent arrangement.
- 16.00 **Folkebord med lokal mat på alle fat i Kjerkgata**
Servering av skjørost, rømme og spekemat.
Voksne kr 50,-. Barn under 12 år gratis.
Butikkene åpne til kl. 18.00.